

Psalm 6

1 Een psalm van David, voor de koorleider, bij snarenspeel, op 'De achtste'.

2 HEERE, straf mij niet in Uw toorn, bestraf mij niet in Uw grimmigheid!

Het zinsdeel “op de achtste” (Ps. 6:1) staat wellicht in verband met het onderwerp van deze psalm. De achtste dag is het begin van een nieuwe week. Het getal acht staat daarom model voor het begin van een nieuw leven. Joodse jongetjes werden op de achtste dag besneden (Lev. 12:3, Hand. 7:8, Fil. 3:5). David, wiens einde nabij leek (Ps. 6:6), zou door Gods genade een nieuw leven ontvangen (Ps. 6:10-11).

Psalm 6 staat bekend als de “eerste boetpsalm”, omdat de dichter bidt: “HEERE, straf mij niet in uw toorn... Wees mij genadig”. Vrijwel dezelfde bewoordingen worden in de “derde boetpsalm” gebruikt (Ps. 38:2).

Volgens sommige uitleggers zou het lied zijn geschreven nadat David overspel had gepleegd met Bathséba en haar man Uria had laten omkomen in de strijd. De profeet Nathan had David toen scherp veroordeeld en hem tot inkeer gebracht door hem een gelijkenis te vertellen (2 Sam. 12).

Volgens andere uitleggers zou David Psalm 6 hebben gedicht toen hij was geveld door een ernstige ziekte. Maar volgens vers 8 werden de “zwakheid” van de dichter (vers 3) en zijn “schrik” (vers 4) veroorzaakt door “tegenstanders” en niet door een kwaal. Hij werd bedreigd door vijanden die het op zijn leven hadden gemunt (vers 5-6). Uit vers 8 kan misschien worden afgeleid, dat de dichter al op leeftijd was: de kracht van zijn leven was voorbij.

De psalmen 3, 4, 5, 6 en 7 hebben vermoedelijk allemaal betrekking op de staatsgreep van Absalom en de vlucht van David voor zijn vijanden. Psalm 6 zou geschreven kunnen zijn toen de dichter zich in Mahanaïm bevond en vurig uitzag naar nieuws van het slagveld (2 Sam. 18). Op aanraden van zijn mannen was hij in de stad gebleven, terwijl zijn legertje onder leiding van Joab was vertrokken om tegen het leger van Absalom te strijden. Maar het goede nieuws waarop David had gehoopt bleef uit. Het bleef angstig stil, en de dichter begon zich zorgen te maken. De beschuldiging dat hij de armen in Israël geen recht had verschaft (2 Sam. 15:3) en dat hij de familieleden van Saul had uitgemoord (2 Sam. 16:7-8), was vals. Maar zondeloos was de oude koning niet. Tegen het huis van Uria had hij ernstige misdaden begaan (2 Sam. 11), en tegen zijn zoon Amnon was hij niet opgetreden toen deze zijn halfzuster Tamar groot onrecht had aangedaan (2 Sam. 13). Werd hij nu voor zulke zonden gestraft? Rekende de HEERE hem deze misstappen aan? David was zich bewust van het feit, dat hij bij meerdere gelegenheden Gods geboden had overtreden en Gods toorn had opgewekt. Vandaar dat de dichter bidt: “HEERE, straf mij niet in Uw toorn, bestraf mij niet in Uw

grimmigheid”. Geef mijn legertje de overwinning, behoed mijn volk voor de staatsgreep van een leider die geen herder is.

3 Wees mij genadig, HEERE, want ik ben verzwakt, genees mij, HEERE, want mijn beenderen zijn verschrikt.

4a Ja, mijn ziel is zeer door schrik overmand.

De dichter smeekt de HEERE om genade (d.w.z. om onverdiende goedheid) en merkt daarbij op: “want ik ben verzwakt”. Dat laatste heeft vermoedelijk niet alleen betrekking op zijn lichamelijke toestand, maar ook op zijn positie in Israël. De meeste Israëlieten hadden zich van hem afgekeerd en partij voor Absalom gekozen. Er was maar een handjevol getrouwen bij de koning overgebleven. Zijn aanhang was sterk verzwakt, en het feit dat er geen nieuws kwam van het slagveld was verontrustend. De dichter klaagt: “Mijn beenderen zijn verschrikt, ja, mijn ziel is zeer door schrik overmand”. Hevige emoties worden in de Bijbel met inwendige organen (hart, nieren, ingewanden, beenderen) verbonden. Wij zeggen: “De schrik zit me nog in de benen” of “de schrik slaat me om het hart”. In zijn ballingsoord werd David door bezorgdheid aangegrepen. Wij zouden zeggen: “Het vliegt me aan, het grijpt me bij de keel”. Het feit dat zijn eigen kind zich met moordlustige plannen tegen hem had gekeerd, zal het verdriet van de dichter hebben vergroot en zijn zorgen hebben verergerd. Enerzijds wilde hij zich verdedigen, anderzijds wilde hij zijn kind en zijn volksgenoten sparen.

4b En U, HEERE, hoelang nog?

5 Keer terug, HEERE, red mijn ziel, verlos mij, omwille van Uw goedertierenheid.

De roep: “Hoelang nog?” is in de psalmen een telkens terugkerend refrein (Psa. 4:3, 6:4, 13:2-3, 35:17, 74:10, 79:5, 80:5, 89:47, 90:13, 94:3) en is ook te vinden bij de profeten (Hab. 1:2, Zach. 1:12). Het is in feite een roep om de komst van de HEERE (in de persoon van de Messias) die aan al het aardse onrecht een einde zal maken. In Ps. 6:4 is het een verzuchting van David over zijn benarde situatie. De psalmist had het gevoel dat de HEERE hem had verlaten. Zijn vijanden waren talrijker geworden dan zijn vrienden, en over het lot van zijn vrienden verkeerde hij in het ongewisse. Vanuit zijn ballingsoord in het Overjordaanse bad de koning: “Keer terug, HEERE!” Later werd dit de smeekbede van het volk Israël in haar ballingschap, de roep van het uitverkoren volk dat haar heilige stad en haar tempel had verloren (Psa. 80:15-20, Klaagl. 5:20-22, Dan. 9:17-19, Zach. 1:12,16; 8:3). De psalmist smeekt de HEERE om redding en verlossing uit de hand van zijn vijanden. Hij beroept zich niet op zijn gerechtigheid, want hij beseft maar al te goed dat hij is tekort geschoten (vers 2). Hij doet een beroep op de “goedertierenheid” van de HEERE – op het feit, dat Israëls God “tiert” (d.w.z. plezier heeft) in goedheid, barmhartigheid, en ontferming, maar niet graag straft of toornt.

6 Want in de dood is er geen gedachtenis aan U, wie zal U loven in het graf?

De vraag: “Hoelang nog?” en de roep: “Keer terug, HEERE!” zijn ook smeekbeden om de opstanding van de doden. Wanneer de HEERE terugkeert, dat wil zeggen: wanneer de Messias, het Beeld van God, vanuit de hemel naar de aarde wordt gezonden, zullen de rechtvaardige doden worden opgewekt (1 Kor. 15:23). Wat heeft God aan gelovigen die zich in het graf bevinden? Zulke mensen kunnen niet meer aan Hem denken en ze kunnen Hem niet loven. Als David in de confrontatie met zijn vijanden zou sneuvelen, zou er aan zijn werk als dichter en profeet een einde komen. Hij zou de HEERE dan niet meer kunnen loven met de harp, en geen liederen meer kunnen maken waarin de Schepper werd geprezen.

De gedachte dat overledenen “juichen voor Gods troon” is in de Bijbel niet te vinden. Volgens de Schrift zullen ze opstaan wanneer Christus komt (1 Thess. 4:13-18). In “de wet en de profeten” wordt over de toestand van de doden gezegd:

“In de dood is er geen gedachtenis aan U” (Ps. 6:6)

“Vertrouw niet op edelen, op het menskind, bij wie geen heil is; zijn geest gaat uit hem weg, hij keert terug tot zijn aardbodem; op die dag vergaan zijn plannen” (Ps. 146:3-4)

“Er is geen werk, geen overleg, geen kennis of wijsheid in het graf, waar u naartoe gaat” (Pred. 9:10)

De mens wordt in het dodenrijk tot zwijgen gebracht (Ps. 31:18-19) en is zich daar van niets bewust (Job 3:11-19). “De doden zullen de HEERE niet prijzen, evenmin al wie in de stilte neergedaald zijn” (Ps. 115:17). De doden weten helemaal niets (Pred. 9:5). Zowel hun liefde als hun haat en hun afgunst zijn vergaan (Pred. 9:6).

Als David aan de toekomst dacht, aan de jaren die zouden volgen als hij mocht blijven leven, dan dacht hij vooral aan het “loven” (d.w.z. prijzen, grootmaken, goed spreken) van de HEERE. De dichter beschouwde het als zijn eerste prioriteit en zijn voornaamste taak om in talloze liederen te bezingen, wie God is, wat Hij heeft gedaan en wat Hij nog zal gaan doen. En hij meende dat hij zijn taak op dat terrein nog niet had volbracht. Vandaar dat de koning bidt: “Verlos mij... want in de dood is er geen gedachtenis aan U, wie zal U loven in het graf?”

7 Ik ben moe van mijn zuchten, heel de nacht maak ik mijn bed nat, doorweek ik mijn rustbank met mijn tranen.

8 Mijn ogen zijn verzwakt van verdriet, ze zijn oud geworden vanwege al mijn tegenstanders.

In vers 7 en 8 geeft David een nadere beschrijving van zijn gemoedstoestand. Hij was niet alleen door “angst” en “schrik” overmand vanwege dreigend doodsgevaar (vers 3

en 4), maar ook door groot verdriet. Het ergste dat een vader kan overkomen, is dat zijn kind zich met moordlustige plannen tegen hem keert. Het verdriet dat dit veroorzaakt is met geen pen te beschrijven. Dat allerlei mensen die hij tijdens zijn regering voorkomend had behandeld en privileges had geschonken, zich hadden ontpopt als haters en vijanden verzwaarde het verdriet van de koning nog meer. Dat er plotseling zóveel tegenstanders waren, verbijsterde hem. Hij “zuchtte” ervan, het hield hem ’s nachts wakker, hij huilde van verdriet. Hij voelde zich zwak en oud. Dat hij door de omstandigheden werd aangegrepen, is goed te begrijpen.

9 Ga weg van mij, u allen die onrecht bedrijft, want de HEERE heeft mijn luide gewezen gehoord.

10 De HEERE heeft mijn smeken gehoord, de HEERE zal mijn gebed aannemen.

11 Al mijn vijanden worden zeer beschaamd en door schrik overmand; zij deinzen terug, zij worden in een ogenblik beschaamd.

In vers 9 neemt het gedicht een plotselinge wending. Zo’n wending komt in de psalmen dikwijls voor. Ineens beseft de dichter, dat de Almachtige zijn verdriet heeft gezien, zijn smeekbede heeft gehoord en de redding en verlossing waarom hij had gevraagd heeft geschonken (vs. 5). Wie onrecht bedrijven kunnen maar beter wegluchten en hun plannen opgeven, want de HEERE zal hun streven verijdelen. Van hun staatsgreep zal niets terecht komen. Gods gezalfde zal in zijn ambt worden hersteld. De vijanden zullen beschaamd worden, schande oogsten en door schrik worden bevangen.

Profetische betekenis

Hoewel David spreekt in de “ik-vorm” en zijn woorden op een concrete historische situatie in zijn leven betrekking hebben, heeft Psalm 6 een diepere betekenis. De woorden van de psalm kunnen worden opgevat als een bede van het gelovige Israël. Op talloze momenten in haar geschiedenis was het Joodse volk ernstig verzwakt en werd het door vele doodsvijanden bedreigd. Maar de HEERE heeft hun “luide gewezen” en hun smekingen gehoord. Al Israëls vijanden zullen eens worden beschaamd en door schrik worden overmand. Het volk Israël zal dan een nieuw leven ontvangen, en zal als een koninklijk en priesterlijk volk over de mensheid gaan regeren. Die afloop is voorgezegd door de profeten (Exod. 19:6, Dan. 7:18,22,27; Openb. 1:6, 5:10, 20:4-6).

Sommige woorden uit Psalm 6 kunnen ook worden beschouwd als een beschrijving van de ervaringen van de Zoon van David, de Here Jezus. Eens riep het volk Israël: “Kruisig Hem! (Joh. 19:6, Matth. 27:22-23, Mar. 15:13-14, Luk. 23:21-23), en verwierp haar wettige koning. Zó keerde Gods “zoon” (Exod. 4:22-23, Hos. 11:1) zich tegen zijn Vader – net zoals Absalom zich eens tegen David had gekeerd.

In Psa. 6:4 zegt David: “Mijn ziel is zeer door schrik overmand”, en hij laat daarop volgen: “Mijn ogen zijn verzwakt van verdriet” (Psa. 6:8). De Here Jezus gebruikte vergelijkbare woorden toen Hij sprak over Zijn naderend sterven:

“*Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit dit uur? Maar daarom ben Ik in dit uur gekomen. Vader, verheerlijk Uw naam!*” (Joh. 12:27)

“Toen zei Hij tot hen: *Mijn ziel is zeer bedroefd tot [de] dood toe; blijft hier en waakt met Mij*” (Matth. 26:38, Mar. 14:34)

De angst en het verdriet van de Here in de hof van Gethsémané werden niet alleen veroorzaakt door de wetenschap dat Hij binnenkort op afschuwelijke wijze zou worden omgebracht, maar ook door het feit dat “de zijnen Hem niet hadden aangenomen” (Joh. 1:11) en dat al Zijn vroegere vrienden en discipelen Hem in de steek zouden laten (Matth. 26:31,56; Joh. 16:32; Zach. 13:7).

Toch bleek in diezelfde hof al, dat de HEERE het “luide gewezen” van de Messias had gehoord. Toen Zijn vijanden naderden en Hij aan hen vroeg: “Wie zoekt u?”, antwoordden zij: “Jezus de Nazoreeër”. Waarop Hij liet volgen: “Ik ben het”. Zodra Hij zich bekend maakte, “*deinsden zij terug en vielen op de grond*” (Joh. 18:6). Zó staat het ook in Ps. 6:11: “Al mijn vijanden worden... *door schrik overmand; zij deinzen terug*”. Maar deze schrik was slechts een vóórvulling van Psa. 6:11, want een ogenblik later bood de Here zich vrijwillig aan en liet zich gevangen nemen (Joh. 18:7-9).

Op de Paasmorgen bleek opnieuw, dat de HEERE het luide gewezen van de “Koning der Joden” had gehoord. Uit bangheid voor de engel die de steen van het graf van Jozef van Arimathéa afwentelde, “*beefden de wachters en werden als doden*” (Matth. 28:4). De vijanden van de Here werden door schrik overmand.

Wanneer de Opgestane Heer in heerlijkheid verschijnt, zullen Zijn vijanden defintief worden beschaamd en in “een grote, door de HEERE bewerkte, ontsteltenis geraken” (Zach. 14:13). De wonderlijke gebeurtenissen die er bij die gelegenheid zullen plaatsvinden zijn beschreven door de profeet Zacharia (Zach. 14:3-5, 14:12-15) en door de ziener Johannes (Openb. 19:11-21).

Wanneer de Zoon des mensen komt in Zijn heerlijkheid, op de troon van Zijn heerlijkheid plaatsneemt en vanaf die troon gaat rechtspreken, zal Hij Psalm 6 citeren. Koning David heeft in dat lied gezegd: “*Ga weg van mij, u allen die onrecht bedrijft*” (Psa. 6:9). Bij de aanvang van het koninkrijk der hemelen zal de Here Jezus precies dezelfde woorden gebruiken. Niet ieder die tot Hem zegt: “Heer, Heer”, zal dat rijk binnengaan, maar alleen hij die de wil doet van Zijn Vader die in de hemelen is (Mat. 7:21). Tegen velen zal de Heiland zeggen: “*Gaat weg van Mij, werkers van de wetteloosheid!*” (Matth. 7:23). Sommige van Zijn volksgenoten zullen tegenwerpen: “Wij hebben in Uw bijzijn gegeten en gedronken, en U hebt in onze straten geleerd!” (Luk. 13:26). Anderen zullen zich proberen te verdedigen door te zeggen: “Heer, Heer, hebben wij niet in Uw naam demonen uitgedreven en door Uw naam vele krachten

gedaan?” (Matth. 7:22). Maar omdat ze zich als “roofzuchtige wolven” aan Zijn kudde hebben vergrepen (Matth. 7:15-20) zullen ze te horen krijgen: “*Gaat weg van Mij, alle werkers van ongerechtigheid!*” (Luk. 13:27). Ook tegen niet-Joden die de “minste broeders” van de Heer geen barmhartigheid hebben bewezen, zal worden gezegd: “*Gaat weg van Mij!*” (Matth. 25:41).

Evenals vele andere psalmen wijst Psalm 6 dus vooruit naar de komst van het koninkrijk, het oordeel van de Messias, en de “opstanding ten leven”.

* * * * *